

Jubileusz Profesora Romana Hajczuka

W 2010 roku siedemdziesiątą rocznicę urodzin obchodzi znany i ceniony w świecie rusycystycznym dydaktyk i językoznawca Profesor Roman Hajczuk. Od ponad 20 lat działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna Profesora jest związana z Uniwersytetem w Białymstoku (do 1997 r. Filia Uniwersytetu Warszawskiego). Jest specjalistą z zakresu metodyki nauczania języków obcych oraz językoznawstwa ze szczególnym uwzględnieniem leksykografii.

Profesor Roman Hajczuk urodził się 30.09.1940 roku w Wilnie. Tam spędził dzieciństwo i wczesną młodość. Zaznał wielu trudów rzeczywistości powojennej. W 1956 roku rodzina przeniosła się do Polski. Studiował na Uniwersytecie Warszawskim. W trakcie studiów, w 1966 roku, podjął pracę w 36 Liceum Ogólnokształcącym w Warszawie, a po ich ukończeniu w 1968 roku – w Technikum Przemysłu Drzewnego w Żywcu. W latach 1970–1986 pracował w Studium Języków Obcych Akademii Medycznej w Białymstoku. Jego zainteresowania naukowe w tym okresie były ściśle związane z charakterem wykonywanej pracy – dydaktyką języka rosyjskiego. Rozprawę doktorską *Nauczanie studentów-Polaków uczelni niejęzykowych rosyjskiego języka zawodowego (na materiale tekstów medycznych)* obronił w Instytucie Pedagogicznym w Moskwie w 1983 roku.

W 1986 roku podjął pracę w Filii Uniwersytetu Warszawskiego (od 1997 r. Uniwersytet w Białymstoku) w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej. Przez 10 lat był kierownikiem Pracowni Metodyki i Translatoryki. Dzięki Jego inicjatywie i zaangażowaniu w 1997 roku Pracownię przekształcono w Zakład Lingwodydaktyki. Kierował tym Zakładem aż do osiągnięcia wieku emerytalnego. W tym okresie uczestniczył w wielu konferencjach i kongresach o zasięgu krajowym i międzynarodowym, co zaowocowało licz-

nymi publikacjami z zakresu glottodydaktyki. W 1995 roku na podstawie dysertacji *Kompleksowe nauczanie rosyjskiego języka zawodowego polskich studentów-nielologów z uwzględnieniem transpozycji i interferencji języków pokrewnych* Jubilat uzyskał stopień doktora habilitowanego.

Roman Hajczuk harmonijnie łączył pracę naukową, dydaktyczną i organizacyjną. W latach 1997–1999 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Humanistycznego, a w latach 1999–2002 – prodziekana Wydziału Filologicznego (powstał w wyniku podziału Wydziału Humanistycznego). Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, Polskiego Towarzystwa Rusycystycznego, Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich. Nie tylko biegle włada językiem rosyjskim, ale również językiem litewskim, wykazuje się bierną znajomością języka angielskiego i niemieckiego.

Dydaktyka języków obcych i leksykografia pozostają w kręgu Jego zainteresowań badawczych przez wiele lat. Pisał podręczniki akademickie do nauki języka rosyjskiego oraz języków specjalistycznych, m.in.: *Język rosyjski dla średnich szkół medycznych* (współautorzy: R. Pancewicz, J. Zaniewski); *Język rosyjski (Maszyny i urządzenia rolnicze)* [współautor A. Bołtryk]; *Język niemiecki dla studentów budownictwa i architektury* (współautor A. Zawadzka); *Пособие по развитию речи (на материале медицинских текстов)* [współautorzy A. Stelmaszuk, J. Zaniewski]; *Русский язык в медицине. Подручник*.

Pasja leksykograficzna zaowocowała opublikowaniem kilku słowników we współautorstwie z innymi językoznawcami, co dobrze świadczy o umiejętności pracy w zespole, m.in.: *Słownik rosyjsko-polski, polsko-rosyjski – uniwersalny* (współautor S. Chwatów); *Podręczny słownik medyczny polsko-rosyjski, rosyjsko-polski* (współautor J. Zaniewski); *Czterojęzyczny słownik tematyczny angielsko-polsko-białorusko-rosyjski* (współautorzy A. A. Miatluk, A. W. Zubow); *English-Polish-Russian-Belarusian dictionary on informatics and komputer technology* (współautor A. W. Zubow).

Skrupulatny, rzetelny i dociekliwy, nieustannie rozwijał i doskonalił warsztat badawczy. Różnorodność Jego zainteresowań znalazła wyraz w pracach z zakresu kultury języka i stylistyki funkcjonalnej. Na uwagę zasługują monografie: *Культура речевого общения (к вопросу обучения)* i *Пособие по русскому речевому этикету*.

W ostatnim czasie koncentruje swoją uwagę na problematyce wykorzystania nowych technologii w nauczaniu (wykorzystanie techniki komputerowej, nauczanie na odległość, itp.). Naturalną konsekwencją tej działalności są publikacje, m.in.: *Nauczanie na odległość języków obcych* (współautor A. Zubow), *Информационные технологии в обучении русскому языку как иностранному* (współautor A. Zubow).

Profesor Roman Hajczuk zazwyczaj szybko reagował na zmieniającą się dynamicznie rzeczywistość i aktualne potrzeby dydaktyczne. Publikacje poświęcone słownictwu z dziedziny ekonomiczno-finansowej, menedżerskiej oraz biznesowej (m.in. *Kieszonkowy polsko-rosyjski i rosyjsko-polski słownik handlowy*, współautorzy: J. F. Nosowicz, E. Ruśkowski; *Русский язык в бизнесе*, współautor S. Chwatów; *Podręczny słownik biznesmena polsko-angielsko-niemiecko-rosyjski*), będą wykorzystywane przez studentów nowej specjalizacji na studiach I stopnia „Filologia rosyjska – komunikacja językowa w sferze biznesu”. Z Jego inicjatywy pracownicy Zakładu Lingwodydaktyki opracowali podręczniki do nauki języka rosyjskiego dla I, II i III roku studentów filologii rosyjskiej (E. Maksimivitch, *Podręcznik do praktycznej nauki języka rosyjskiego dla studentów filologów I roku*, Białystok 2002; J. Chomko, *Podręcznik do praktycznej nauki języka rosyjskiego dla studentów filologów II roku*, Białystok 2002; M. Karolczuk, R. Szymula, *Podręcznik do praktycznej nauki języka rosyjskiego dla studentów filologów III roku*; M. Karolczuk, R. Szymula, *Общаясь по-русски!*, Białystok 2007; O. Anchimuk, *Praktyczny kurs fonetyki i wymowy języka rosyjskiego*, Białystok 2003; R. Hajczuk, R. Szymula, *Добро пожаловать! Язык русский для начинающих*, Białystok 2009). Publikacje te przyczyniły się do uporządkowania treści programowych oraz usprawnienia nauczania i uczenia się języka rosyjskiego w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu w Białymstoku.

W 1997 roku Jubilat zainaugurował prace Zespołu Redakcyjnego serii wydawniczej „Linguodidactica”, której jest redaktorem naczelnym. W serii ukazało się dotychczas 13 tomów prac z zakresu metodyki nauczania języków obcych oraz wybranych problemów językoznawczych, poświęconych najnowszym tendencjom w lingwistycznym paradygmacie XXI wieku oraz interdyscyplinarnej interpretacji problematyki glottodydaktycznej. Autorami zamieszczanych w serii artykułów są zarówno pracownicy polskich placówek naukowo-dydaktycznych, jak i uczelni Rosji, Białorusi, Ukrainy.

Wiele pokoleń studentów filologii rosyjskiej uczęszczało na wykłady oraz ćwiczenia Profesora z metodyki nauczania języków obcych, gramatyki opisowej języka rosyjskiego, kultury języka i praktycznej nauki języka rosyjskiego. Na seminariach magisterskich Profesor starał się przekazać swoim uczniom solidną i szeroką wiedzę rusycystyczną, głównie z zakresu dydaktyki języków obcych i kultury języka. Wypromował około 150 magistrów, był także promotorem dwóch prac doktorskich. Ponadto Roman Hajczuk prowadził wykłady i ćwiczenia dla studentów Wydziału Łalkarskiego Wyższej Szkoły Teatralnej (filia w Białymstoku), filologii polskiej, studentów Politechniki Białostockiej, Wyższej Szkoły Dziennikarstwa.

Z myślą o rozwoju Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Jubilat zainicjował współpracę z Instytutem Języka Rosyjskiego im. A. S. Puszkina w Moskwie oraz Państwowym Lingwistycznym Uniwersytetem w Mińsku. Jej efektem są zarówno wspólne projekty badawcze, jak i wyjazdy studentów na cykle zajęć dydaktycznych, których celem jest pogłębienie umiejętności językowych w zakresie języka rosyjskiego i poznawanie kultury rosyjskiej.

Działalność Profesora wykracza także poza mury Uniwersytetu w Białymstoku – od 1985 roku przewodniczy komisji egzaminacyjnej Okręgowej Olimpiady Języka Rosyjskiego w Białymstoku. Praca naukowa, dydaktyczna i organizacyjna Jubilata była wielokrotnie doceniana i nagradzana przez Rektora Uniwersytetu w Białymstoku. Świadectwem uznania dla Jego zaangażowania na różnych polach działalności zawodowej są również odznaczenia: Brązowy Krzyż Zasługi, Srebrny Krzyż Zasługi, Medal Edukacji Narodowej.

Profesor Roman Hajczuk jest osobą powszechnie lubianą ze względu na jego urok osobisty, bezpośredniość, spokój i optymizm. Ma ogromne poczucie humoru, stanowi niewyczerpane źródło anegdot i dowcipów, którymi chętnie dzieli się z koleżankami i kolegami przy każdej okazji. Potrafi uważnie słuchać innych, a w razie potrzeby służy im dobrą radą lub pomocą. Stanowi wzór człowieka, który znalazł swój cel w życiu i z pasją poświęca się jego realizacji.

Leonarda Dacewicz